

2011/2012. tanév

Országos írásbeli forduló

I. kategória, 7-8. évfolyam

MEGOLDÓKULCS

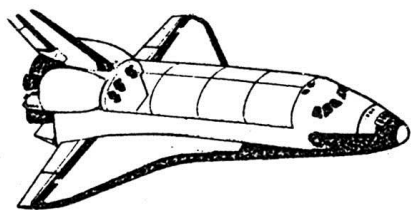
Az 1. feladatlapon elért pontszám: / 37-1 pont

A 2. feladatlapon elért pontszám: / 60-4 pont

Elért pontszám összesen: /97-5 pont

70% = 68 pont

Üdvözlünk kedves Kolléga!

Köszönjük, hogy részt vesz ebben a munkában és ezzel is támogatja a könyvtárhasználati tehetséggondozást.

A versenyzői feladatlapon úgy alakítottuk meg a megoldókulcsát, hogy eredeti szerkezetét meghagytuk, és vastag dőlt és aláhúzott betűvel írtuk be a **helyes válasz**(oka)t és dőlt betűvel a *pontozási útmutatót* és a megoldás lehetséges forrásait.

A válaszok után látható zárójeles sorszámok az *itemeket* jelölik. Ha a válasz megfelelő, akkor a megfelelő sorszámú négyzetbe x-et kell írni. Majd azok könnyen összeadhatók.

Kérjük, ügyeljenek az anonim javítás feltételeinek biztosítására! A javítás akkor kezdődhet meg, ha már az összes versenyző feladatlapja egy helyen van. A tanulók neve legkorábban az összes feladatlap kijavítása után kerülhet rá a feladatlapokra.

Figyeljenek arra, hogy a feladatlap *belső lapjain* nincsen azonosító szám. Írják rá, mielőtt szétválasztják a lapokat!

A javítás eredményét rögzítsék jegyzőkönyvben!

Tapasztalatokban gazdag munkát kívánunk!

1.

Utadat alaposan meg kell tervezned. Kopernikusz életrajzát olvasva látod, hogy Ferrarában is tanult. A számítógép segítségével utánanézel, hogy érdemes-e útba ejtened.

a) Mikor kell érkezned, hogy Kopernikuszt is nagy valószínűséggel ott találj? 1500-1503 között (1.)

A leírások alapján nagyon érdekel a San Giorgio / Szent György (2.) katedrális (Cattedrale).

b) Járj utána, melyik utcában van! Via Guglielmo degli Adelardi (3.)

c) Milyen messze található tőle az egyetem épülete, ahová Kopernikusz is járt? 350 m (4.)

1.	
2.	
3.	
4.	

2.

Kopernikusz életrajzában azt is látod, hogy egyetemi tanulmányai után háziiorvosként dolgozott, majd 1512-ben egy jelentős posztra nevezték ki.

Miközben erről a foglalkozásról kerestél információt, egy finomságot is találtál.

a) Neve: _____ kanonok (5.)_ lepény

Fel is jegyezted magadnak az összetevőit:

liszt, fagyos zsír, sütőpor, tojás, citrom reszelt héja, tej, barackíz, őrölt mogyoró

b) Egy összetevő kimaradt. Melyik az? cukor (6.)

(Ha a Mindmegette a forrás akkor a kakaópor és a só is elfogadható, ha a RAMA sütiagyár, akkor a tejjől is.)

c) Melyik internetes szakácskönyvben találtad meg? Add meg a szakácskönyv címét!

Az alábbiak közül bármelyik elfogadható. És minden olyan további, amelyben megtalálható a recept. (7.)

Mindmegette

RAMA sütiagyár

ABI mámi konyhája

Egyszerű gyors receptek

Hotdog

5.	
6.	
7.	

3.

Keresgélés közben rátalálsz egy másik híres lengyel csillagászra is. Róla szól a *Mátyás király csillagásza* című írás, amelyre a Csillagásztörténeti portálon bukkantál.

a) Hogy hívják ezt a csillagászt? **Ilkusch Márton** (8.)

b) Kopernikuszhoz hasonlóan ő is tanult Krakkóban. Találkozhattak ott tanulmányaik alatt? Indokold válaszodat! (A kérdés megválaszolásához természetesen más internetes oldalakat is használhatsz.)

Nem, mert (9.)

Ilkusch 1452-től 1455-ig tanult ott, Kopernikusz pedig 1491-től (10.)

A cikk nagyon sok híres személyt hoz kapcsolatba a témával.

c) Rendezd csoportokba a cikkben szereplő alábbi neveket egy általad kiválasztott, a cikkhez kapcsolható szempont alapján. Indokold a szempont kiválasztását!

Hans Dorn, II. Ulászló, Ilkusch Márton, Janus Pannonius, Mátyás király, Pietro Barbo, Regiomontanus, Theodoricus Sebastianus Winshemius, Vitéz János, Weöres Sándor

Bármilyen a cikkhez, témához kapcsolódó felosztás elfogadható.

- Indoklás / egyértelmű csoportosítási szempont (11.)

- Minden megfelelő helyre írt név 1 pont. (12-21.)

Ilkusch kortársai	Nem kortársak	Csillagászok	Nem csillagászok
Hans Dorn	Weöres Sándor	Hans Dorn	II. Ulászló
II. Ulászló		Ilkusch Márton	Janus Pannonius
Ilkusch Márton		Regiomontanus	Mátyás király
Janus Pannonius		T. S. Winshemius	Pietro Barbo
Mátyás király			Vitéz János
Pietro Barbo			Weöres Sándor
Regiomontanus			
T. S. Winshemius			
Vitéz János			

d) Mely szervezet portálja ez, ahol az írást találtad? Add meg a teljes nevét!

Magyar Csillagászati Egyesület (23.)

e) Melyek a cikk első közlésének pontos adatai? A hiányzó adatot keresd a MATARKA adatbázisban!

Vargha Domokosné (24.) : **Mátyás király csillagásza** (25.)
 szerző : cím
 In: **Élet és Tudomány** (26.) : **1997** (27.) / **35** (28.) **1103-1105.p.** (29.)
 folyóirat címe : éve száma oldalszáma

f) A szerzőnek több más, a csillagászat történetével kapcsolatos folyóiratcikke is megjelent. Add meg még egynek az adatait a fenti minta alapján!

Csillagásztörténeti témájú (30.)

Vargha Domokosné (31.) **Cím** (32.) **In:** (33.) **Folyóirat címe** (34.) **éve** (35.) **száma** (36.) **oldalszáma** (37.)

Pl.:

Vargha Domokosné: Bogdanich Imre Dániel - A Mappa Hungariae csillagásza In: Élet és tudomány, 1998. 2. sz. 43-46. old.

Vargha Domokosné: Három bukott angyal : Magyar csillagászok a 18-19. század fordulóján In: Természet világa, 1997. 9. sz. 418-419. old.

Vargha Domokosné: Weiss Ferenc hagyatéka - Csillagda a budai Várban In: Élet és tudomány, 1997. 40. sz. 1266-1268. old.

8.	
9.	
10.	
11.	
12.	
13.	
14.	
15.	
16.	
17.	
18.	
19.	
20.	
21.	
22.	
23.	
24.	
25.	
26.	
27.	
28.	
29.	
30.	
31.	
32.	
33.	
34.	
35.	
36.	
37.	

Feladatlapodat add át a felügyelő tanárnak! Kérd a következőt, melyet már az internet segítségével nélkül kell megoldanod!

A versenyző tanuló kódszáma:

--

A 2. feladatlapon elért pontszám:

/ 60 pont

4.

Az interneten olvasott cikk felkeltette az érdeklődésed Mátyás király iránt. Híres könyvtáráról több leírást is érdeklődéssel olvasol. Meglepő számodra, hogy abban a korban még máshogy rendezték el a könyvtárakban a könyveket.

Szerinted a mai raktári rend praktikusabb. Így készítesz egy 8-10 mondatos, példával is illusztrált leírást, hátha alkalmad lesz Taddeo Ugolettonak átadni.

a) Leírásodból derüljön ki, hogy a XX. század óta legelterjedtebb, Magyarországon is használatos raktári rend szerint hogyan csoportosítják az állományt. Hogyan épül fel egy raktári szám? Azokat hogyan használjuk?

b) Magyarázatodban használd fel az alábbi példákat és jelzeteket!

Vandenberg, Philipp: Kopernikusz átka, Regény a reneszánsz időkől, Budapest, K.u.K.

Kiadó, 2011, 382 p.

A világűr és a világegyetem, főszerk. Isabelle Bourdial, Budapest, M. Kvkklub, 2002, 143 p.

Verdet, Jean-Pierre: A csillagos ég titkai, Budapest, Venezia Kiadó, 1992, 34 p.

Varahamihira: A védikus asztrológia kézikönyve, Somogyvámos, Lal Kiadó, 2000, 285 p.

133; 520; 520; V29; V36; V68; V87

Hogyan csoportosítják a műveket?	38.		
Raktári szám részei	39.		
Használat módjának leírása	40.		
	41.		
Vandenberg V29	42.		
A világűr	520	43.	
	V87	44.	
Verdet	520	45.	
	V68	46.	
Varahamihira	133	47.	
	V36	48.	
További a témába vágó megállapítások, magyarázatok	49.		
	50.		
	51.		
	52.		
	53.		
	54.		
	külalak	55.	
	Terjedelmi korlát: 8-10 mondat.	56.	
Helyesírás	57.		

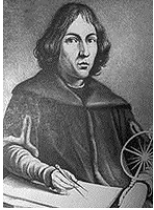
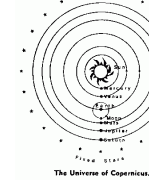

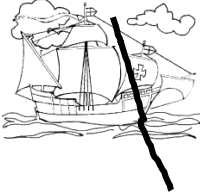

5.a

Utazásod során szívesen találkoznál Kopernikusz egy híres kortársával is. Így utánanézel néhány általad tisztelt középkori személyiségnek.

a) Egészítsd ki a táblázatot, hogy döntésed megalapozhasd!

Arckép	Teljes születési név	Munkásságára jellemző	Találkozhattak? (igen/nem)	Mert élt:
	Mikolaj Kopernik	(58.) The Universe of Copernicus.	-	1473 - 1543
	Leonardo <u>di ser Piero</u> (59.) da Vinci	(60.) 	<u>igen</u> (61.)	<u>1452</u> - <u>1519</u> (62.)
	Cristoforo Colombo	(63.) 	<u>igen</u> (64.)	<u>1451</u> - <u>1506</u> (65.)
	<u>Johannes</u> (66.) <u>Gensfleisch zur Laden zum</u> (67.) Gutenberg	(68.) 	<u>nem</u> (69.)	<u>1397</u> - <u>1468</u> (70.)

b) Egyik jellemző alkotásuk, illetve tevékenységük is szerepel a táblázatban. De van köztük téves is. Húzd át a táblázatban egy vonallal a téves képet! Indokold mind a négy döntésedet 1-1 mondattal!

Kopernikusz helyes, mert a Naprendszert írta le. (71.)

Leonardo téves, mert nem tervezett vitórlás hajót. (72.)

Kolumbusz helyes, mert valóban Amerikát fedezte fel (73.)

Gutenberg téves, kódezmásoló látható, míg Gutenberg a könyvnyomtatást találta fel. (74.)

58.	
59.	
60.	
61.	
62.	
63.	
64.	
65.	
66.	
67.	
68.	
69.	
70.	
71.	
72.	
73.	
74.	

5.b

A korábbi táblázat kitöltése után az 1508-as Földre érkezés mellett dönts. Készíts annak egy személyre szóló meghívót, akivel lehetőség lenne találkozni!

Meghívódban legyél udvarias. Méltass az ő és Kopernikusz addigi tevékenységeiből egy-egyét 5-6 mondatban! (Kérjük, hogy a verseny anonimitása érdekében ne a saját neveddel írd alá!)

<i>Leonardóról szól</i>	75.	
<i>Van megszólítása.</i>	76.	
<i>Terjedelmi korlát betartása: 5-6 mondat.</i>	77.	
<i>1 Leonardo tevékenység.</i>	78.	
<i>1 Kopernikusz tevékenység.</i>	79.	
<i>Meghívó stílusa.</i>	80.	
<i>Összefüggő, logikus szöveg.</i>	81.	
<i>Külalak.</i>	82.	
<i>Helyesírás.</i>	83.	

6.

A találkozón szeretnél játékos formában beszámolni néhány későbbi csillagászathoz kötődő eseményről. Így rejtvényt készítesz.

- a) Írd be ellenőrzésképpen a hiányzó megfejtéseket!
b) Fogalmazd meg a hiányzó meghatározásokat!

1.	<u>S</u>	<u>Z</u>	<u>A</u>	<u>L</u>	<u>I</u>	<u>U</u>	<u>T</u>	(84.)					
				2.	U	R	Á	N	U	S	Z		
3.	<u>G</u>	<u>L</u>	<u>E</u>	<u>N</u>	<u>N</u>	(85.)							
4.	C	S	I	L	L	A	G	D	A				
5.	G	A	G	A	R	I	N						
6.	<u>M</u>	<u>Ű</u>	<u>H</u>	<u>O</u>	<u>L</u>	<u>D</u>	(86.)						
7.	<u>B</u>	<u>E</u>	<u>R</u>	<u>T</u>	<u>A</u>	<u>L</u>	<u>A</u>	<u>N</u>	(87.)				
				8.	B	R	A	C	H	E			
9.	<u>D</u>	<u>E</u>	<u>I</u>	<u>M</u>	<u>O</u>	<u>S</u>	(88.)						
10.	A	S	Z	T	R	O	N	A	U	T	A		
				11.	<u>F</u>	<u>E</u>	<u>R</u>	<u>N</u>	<u>R</u>	<u>O</u>	<u>H</u>	<u>R</u>	(89.)
12.	A	R	M	S	T	R	O	N	G				

1. Az első űrállomás neve
2. A Szaturnusz (90.) és a Neptunusz (91.) között lévő bolygó
3. Az első amerikai űrhajós, aki megkerülte a Földet
4. Csillagvizsgáló régiesen (92.)
5. Az első ember a világűrben
6. A szputnyik szó egyik magyar jelentése
7. Az első magyar űrhajós keresztnéve
8. Dán csillagász: Tycho ... (93.)
9. A Mars kisebb holdja
10. Űrhajós idegen szóval. (94.)
11. A távcső szó német mintára keletkezett összetett szó. Melyik az a német összetett szó?
12. Az első holdra szálló űrhajós

c) Megoldás: Lunar Orbiter (95.)

d) Fogalmazd meg 1 mondatban, mit takar a fogalom!

Öt Hold körül keringő űrszonda, melyek a holdfelszínt fényképezték 1966-1967 között.

Az aláhúzott kifejezésekből legfeljebb kettő 1-1 pontot ér. (96-97.)

84.
85.
86.
87.
88.
89.
90.
91.
92.
93.
94.
95.
96.
97.

**Örülünk, hogy részt vettél ebben a tervezettségben! Viszontlátásra a következő fordulóban!
Ezt a feladatlapodat is add át a felügyelő tanárnak!**